

آشنایی با تصویرگران جهان

مینا مانی قلم
جمال الدین اکرمی

نقش برجسته تصویرگری کتاب در ایران به روش نگارگری و تصویرسازی برای داستان‌های کودکان در کشورهای خاور دور، از جمله ژاپن، نقشی فراگیر و تأثیرگذار است. نقشی که شکل‌گیری تصویر در کتاب‌های بزرگسالان را که گاه کودکان هم از آن بهره می‌گرفته‌اند نیز رقم می‌زند. تصویرسازی برای کتاب‌هایی چون شاهنامه، هفت‌پیکر، کلیله و دمنه و قابوس‌نامه در دوران نگارگری ایران و کاریکاتورهای جانوری بر توماهای افقی منسوب به **تویاسوجو**، در ژاپن سده ۱۲ میلادی در تصویرسازی برای افسانه‌ها، نمونه‌هایی برجسته از جایگاه تصویرگری در هنر نقاشی است. به خاطر بیاوریم که تسلط استعماری انگلستان بر کشورهای دیگر، باعث گسترش روزافزون زبان انگلیسی شد. این فراگیری، ضمن بهره‌وری از فرهنگ بومی ملت‌های گوناگون، موجب پذیرش قواعد تدوین شده کشورهای انگلیسی‌زبان، توسط فرهنگ‌های دیگر شد و به ناگزیر تاریخچه فرهنگ و هنر بسیاری از این کشورها را دگرگون ساخت.

در ریشه‌یابی ادبیات کودکان و تصویرگری کتاب‌های کودکان جهان، بسیاری از مسیرهای مشخص شده به فرهنگ کشورهای انگلیسی‌زبان، به ویژه انگلستان و آمریکا باز می‌گردد. گسترش فرهنگ و ادبیات کودک و همراه با آن تصویرگری کتاب‌های کودکان جهان، به حق مدیون تلاش‌های هنرمندانی چون **کالدکات**، **والتر کرین**، **گریناوی** و **جان تنی‌یل** است. هنرمندانی که شکوفایی تصویرگری معاصر جهان را پایه‌ریزی کرده‌اند و بسترسازی فرهنگی در کشور انگلستان، زمینه گسترش صنعت چاپ و پیدایش این گروه از هنرمندان بوده است. این روند طی سال‌های ۱۸۶۰ تا ۱۹۲۰، «دوران طلایی»، در ادبیات کودکان انگلستان را پدید آورد.

در بسیاری از
کتاب‌های مرجع،
به عنوان تلاش‌های
تصویرگران جهانی،
تمرکز تاریخی روی
فرهنگ اروپایی-آسیایی-امریکایی است،
بدون آن‌که

اشاره‌ای مگر اندک

به حضور تصویرگران و

هنرمندان آسیایی، روسی،

اروپای شرقی و آمریکای لاتین

در آن‌ها به چشم بخورد

در این نوشته،

کوشیده‌ایم این قاعده مرسوم

تا اندازه‌ای کنار گذاشته شده و

به جهان هنر تصویرگری،

بدون توجه منطقه‌ای و بومی،

اشاره شود

در تاریخ ادبیات کودک،

کتاب اربیس پیکتوس

(جهان مصور) را

نخستین کتاب تصویری

برای کودکان

قلمداد می‌کنند

که در سال ۱۶۵۸ میلادی،

به لاتین نوشته و

توسط کمنیوس

تصویرگری

شده است

در این‌جا نیز هم‌چون رسم معمول، به این تلاش‌ها پرداخته می‌شود. ضمن آن‌که بدانیم در بسیاری از کتاب‌های مرجع، به عنوان تلاش‌های تصویرگران جهانی، تمرکز تاریخی روی فرهنگ اروپایی-آسیایی-امریکایی است، بدون آن‌که اشاره‌ای مگر اندک به حضور تصویرگران و هنرمندان آسیایی، روسی، اروپای شرقی و آمریکای لاتین در آن‌ها به چشم بخورد و این همان نگاهی است که مثلاً هلن گاردنر، در کتاب هنر در گذر زمان، با کم‌توجهی نسبت به هنر ایرانی، دنبال کرده است. همان نگاهی که سبب شده در کتاب‌های شناخت ادبیات کودکان: گونه‌ها و کاربردها، اثر دوناتور تون، کودک و ادبیات (ترجمه نشده) اثر لی گالدا، کتاب‌ها و کودکان (ترجمه نشده) اثر زنا سوترلند و دیگران، اثری از نام تصویرگران برجسته‌ای چون دوشان کالای، آدولف بورن، که‌وتا پاکوفسکا و آلبین برونفسکی (تصویرگران برجسته اسلواکیایی)، بوریس دیودورف (تصویرگر روسی)، یاسوسه گاوا و ماتوسوما سائو (تصویرگران ژاپنی) و فرشید مثقالی و بهمن دادخواه (تصویرگران برجسته ایرانی) به چشم نیاید.

در این نوشته، کوشیده‌ایم این قاعده مرسوم تا اندازه‌ای کنار گذاشته شده و به جهان هنر تصویرگری، بدون توجه منطقه‌ای و بومی، اشاره شود. از آغاز تلاش‌های هنرمندان برای تولید کتاب‌های تصویری کودکان تاکنون، دگرگونی‌های ژرفی در زمینه تصویرسازی برای کودکان و نوجوانان روی داده است. کودکان که پیش از آغاز این دوران، سر در کتاب‌های بزرگسالان فرو می‌بردند، امروزه دارای طیف وسیعی از کتاب‌های زیبا و دلنشین‌اند.

در تاریخ ادبیات کودک، کتاب اربیس پیکتوس^۱ (جهان مصور) را نخستین کتاب تصویری برای کودکان قلمداد می‌کنند که در سال ۱۶۵۸ میلادی، به لاتین نوشته و توسط کمنیوس^۲ تصویرگری شده است. هر چند پیش از آن کتاب افسانه‌های ازوپ، در سال ۱۴۸۴، توسط ویلیام کاکستون^۳ به چاپ رسیده بود، می‌توان کمنیوس را از نخستین تصویرگران شناخته شده کتاب‌های کودکان به شمار آورد. در سال‌های میان تلاش‌های کاکستون و کمنیوس، برگه‌های آموزشی الفبا روی ورق‌های شفاف با عنوان هورن بوک^۴، به گونه ابتدایی و تصویر شده در متن‌های آموزشی کودکان دیده می‌شد. تلاش‌های احتمالی توماس بویک^۵، در انتشارات نیوبری، برای استفاده از تصویرهای آماده شده به شیوه چوب‌تراش نیز این روند را گسترش داد.

پیش از سال‌های سده ۱۹، ویلیام بلیک^۶، شاعر و تصویرگر کتاب‌های کودکان، در سال ۱۷۸۹، کتاب معروف ترانه‌های بی‌گناهی‌اش^۷ را به شیوه دستی و با رنگ‌گذاری‌های ظریف و دلنشین فراهم آورد. به خاطر بیابوریم صنعت چاپ به شیوه رنگی که از نخستین سال‌های سده ۱۹ آغاز شد، گسترش تصویرگری کتاب‌های کودکان را نیز در پی داشت. در این‌جا به تلاش‌های برخی از تصویرگران نام‌آور جهان، در سده ۱۹ و ۲۰ که بیشتر آن‌ها انگلیسی و آمریکایی بوده‌اند، اشاره می‌شود.

تصویرگران برجسته در سده ۱۹

سال‌های نخست سده ۱۹، آغاز دوران چاپ رنگی و تولید کتاب در اروپا و آمریکاست. در این دوره، آثار ویلیام مول ردی، سر جان تنی‌یل، والتر کرین، کیت گریناوی، کالدکات، جرج کروکشنگ^۸، آرتور هوگس^۹، آرتور فراست^{۱۰}، هاوارد پیل^{۱۱} و لسلی بروک^{۱۲} میدان تصویرگری کتاب‌های کودکان را از ثبات و ویژگی‌های کودکانه پُر کردند و به آن ارزش بخشیدند. این هنرمندان، تلاش‌های ارزشمندی برای تصویرگری کتاب‌های کودکان کردند. امروزه مدال‌های گریناوی و کالدکات، از کهن‌ترین جوایز جهانی در تصویرگری کتاب‌های کودکان است و تصویرهای والتر کرین، طراحی قوی و ساخت و ساز هنرمندانه‌ای دارد. آثار کالدکات، آمیخته با نشاط و شادی‌های کودکانه در نمایش طنز و کودکانگی است. این سه تصویرگر انگلیسی، در شکل‌گیری تصویرگری کتاب‌های کودکان جهان، نقشی اساسی داشته‌اند.

ویلیام مول ردی^{۱۳}

مول ردی از آغازگران تصویرگری در سده ۱۹ به شمار می‌رود. نقاشی‌های او برای کتاب توپ پروانه، در سال ۱۸۵۷ که به روش سیاه و سفید تصویرگری شده بود، از استقبال فراوانی برخوردار شد؛ هر چند امروزه آثار اندکی از او بر جای مانده است.

توپ پروانه
ویلیام مول ردی

سر جان تنی‌یل^{۱۴}

تصویرهای تنی‌یل، برای کتاب‌های آلیس در شگفت‌زار (۱۸۶۵) و از راه آینه (۱۸۷۱)، دارای تخیل و طنز و طراحی قدرتمندی است. آشنایی این هنرمند با کاریکاتور، سبب شده است که آثار کارتونی درخشانی از او بر جای بماند.

جشن پسران شاه کولی
والتر کرین

والتر کرین^{۱۵}

والتر کرین، به تشویق «ادموند اوانزا»، ناشر برجسته انگلیسی، تصویرگری کتاب‌های کودکان را آغاز کرد. کرین با تلاش‌هایی که در زمینه تصویرگری به روش چاپ دستی با چوب‌تراش انجام می‌داد، به شدت زیر تأثیر فن چاپ و نقاشی ژاپن بود. در سال‌های ۱۸۶۷ تا ۱۸۷۶، کرین بیش از ۳۰ کتاب را که به مجموعه «کتاب-بازی‌ها»^{۱۶} تعلق دارند، تصویرگری کرد. تصویرسازی برای کتاب‌های اپرای کودک و هی‌دیدل، دیدل! از آثار برجسته این هنرمند است.

کیت گریناوی^{۱۷}

آغاز به کار تصویرگری گریناوی نیز هم‌چون والتر کرین و کالدکات، مدیون پافشاری و علاقه اوانزا بوده است. گریناوی با چاپ کتاب زیر پنجره در سال ۱۸۷۷، توسط اوانزا، به شهرتی ناگهانی دست یافت و آثارش با علاقه فراوان مخاطبان روبه‌رو شد. طراحی‌های زیبایی او، چهره‌هایی دلنشین در لباس‌های قدیمی و قاب‌بندی‌هایی از تاج گل و میوه، نشاط و طراوتی خاص به تصویرهایش بخشیده است. بیشتر آثار این تصویرگرها، به روش پاستل رنگی تصویرگری شده است و طنز شیرینی در آثارش به چشم می‌خورد. تصویرگری کتاب‌های تقویم نجومی و ترانه‌های ننه‌غازه، از جمله آثار این هنرمند است.

نی زن
کیت گریناوی

راندولف کالدکات^{۱۸}

کالدکات، در سال ۱۸۴۶، در شهر «چستر» انگلستان زاده شد. از کودکی به نقاشی کردن از چهره مردم و چشم‌اندازهای روستایی علاقه نشان می‌داد. او از سال ۱۸۷۸، به پیشنهاد اوانزا، شروع به تصویرگری کتاب‌های کودکان کرد. کالدکات از کم‌ترین خط برای بیان احساس و حرکت استفاده می‌کرد. نمایش حرکت‌های پی‌درپی از یک صفحه به صفحه دیگر، روش خاص تصویرهای اوست که به تصویرگری‌های حرکت‌آفرین انجامید. تلاش‌های او از سوی هنرمندان بزرگی چون ون‌گوگ ستایش شده است. شهرت کالدکات، بیشتر به سبب تصویرگری شانزده کتاب شعر برای کودکان است که برخی از آن‌ها در مجموعه «کتاب-بازی‌ها» قرار می‌گیرد. تصویرگری برای کتاب افسانه‌های ازوپ و افسانه‌های لافونتن، از آثار درخشان اوست.

ترانه‌های شش پنی
راندولف کالدکات

آرتور فراست^{۱۹}

این تصویرگر آمریکایی، با استفاده از طراحی با مرکب، تصویرهایی توانمند و طنزآمیز برای مجموعه کلاسیک شب‌ها با عمو رموس فراهم آورد و شخصیت خرگوش برر، از شخصیت‌های دلنشین و طنزآمیز او در کتاب‌های کودکان است. عنصر شخصیت‌پردازی در آثار این هنرمند، ویژگی‌ها و توانایی‌های خاصی دارد.

شب‌ها با عمو رموس
آرتور فراست

آرتور راکهام^{۲۰}

راکهام بیش از ۵۰ کتاب در سال‌های نخست سده ۲۰، برای کودکان تصویرگری کرده است و بیشتر آثارش به ادبیات فولکلوریک و عامیانه تعلق دارد. تصویرهای او برای قصه‌های برادران گریم از جن‌ها، غول‌ها، جادوگران ترسناک و کوتوله‌های شگفت‌انگیز پُر شده است؛ شخصیت‌هایی که از لابه‌لای شاخ و برگ درختان و چهره‌های خردار به کودکان نگاه می‌کنند. باد در میان بیدزار، از دیگر آثار تصویری اوست.

خورشید و باد شمال
آرتور راکهام

ونداگ^{۲۱}

این تصویرگر، خالق کتاب زیبای میلیون‌ها گربه است که در دهه ۳۰ تصویرگری شده. با وجود سیاه و سفید بودن طراحی‌های این کتاب، پرداخت دلنشین و جذاب این تصویرگر، تصویرهایی زیبا در این کتاب برای کودکان پدید آورده که هماهنگی و روایت پُرکششی دارند. تأثیر آثار **ونداگ** برای تصویرگری داستان‌های عامیانه اروپایی، بر آثار دیگر هنرمندان آشکار است. تصویرهای او برای کتاب الف، ب، پ بانی خرگوشه نیز دارای صمیمیتی هنرمندانه و حرکت‌آفرین است.

الف، ب، پ، بانی خرگوشه

ازراک کیتس^{۲۲}

این هنرمند آمریکایی، با تصویرگری کتاب روز برفی، به جایزه کالدکات دست یافت. آثار او ریتم و حرکت‌های پیاپی دارد و تأثیر شگرفی بر آثار دیگر تصویرگران بر جای گذاشته است. این تأثیرگذاری به حدی است که جایزه‌ای با عنوان **ازراک کیتس**، برای برترین تصویرگران آمریکا و جهان در نظر گرفته شده است. آثار او گاه با استفاده از رنگ روغن و گاه کلاژ، به سادگی و بی‌پیرایگی خاصی دست یافته است. تصویرگری کتاب‌های سوتی برای ویلی و عینک ایمنی، از جمله آثار این تصویرگر برجسته است. **ازراک کیتس**، با بهره‌جویی از کلاژ و رنگ روغن در ترکیب‌بندی تصویرهای خود، با نیازها و احساسات کودکان همراهی می‌کند. آرامش مسلط در تصویرهای روز برفی، سرشار از احساس و عاطفه است. تصویرگری کتاب‌های آپارتمان شماره ۳، لویی، سفر و صندلی پیتر، از دیگر آثار این هنرمند برجسته است.

یولی، ازراک کیتس

باربارا کونتی^{۲۳}

کودکان جهان از آثار این تصویرگر در کتاب‌هایی چون خانه کلیدی و پیاده‌روی پیتر لذت می‌برند. کاربرد رنگ‌های قرمز، سبز و آبی درخشان در حرکت‌های زنده، در سراسر تصویرهای تمام‌رنگی او موج می‌زند. آثار او هر چند بیشتر با استفاده از آکریلیک نقاشی شده، در کتاب‌هایی چون پسر جزیره و برف سفید و گل سرخ از آب‌رنگ، زغال طراحی و آب مرکب استفاده کرده است. این تصویرگر در سال ۱۹۷۹، جایزه کالدکات را از آن خود کرده است. تصویرگری کتاب ارابهران، پُر از رنگ‌های ملایم، شکل‌های منحنی و تلطیف شده و نمادهای روستایی است. تصویر او از دختری شاد و تندرست، با به‌کارگیری رنگ‌های طلایی، در کتاب دختر کوچولو می‌خواند: من گیلای شادابم، در فضای طبیعت شکل می‌گیرد و در کتاب بگذار رودخانه آرام بگذرد، به تصویر کردن زندگی روستایی مردم آمریکا می‌پردازد. پژوهش **کونتی** درباره **امیلی دیکنسون**، شاعر آمریکایی، به تولید کتاب تصویری امیلی بر روی پارچه‌ای ابریشمی انجامید.

زنان کوچک / کونتی

موریس سنداک^{۲۴}

مجله تایم، **موریس سنداک** را «پیکاسوی کتاب‌های کودکان»، نام نهاده است. اغراق‌های طنزآمیز این تصویرگر، به ویژه در کتابی که برنده جایزه کالدکات شد، با نام آن‌جا که وحشی‌ها هستند، با تصویرهای درخشان و به یاد ماندنی روبه‌روست. در این کتاب، وحشتناک‌ترین جانوران خیالی در جهان رویاهای کودکان، به شکلی مضحک و خنده‌دار تصویر شده‌اند.

آنجا که وحشی‌ها هستند
موریس سنداک

موریس سنداک در تصویرگری کتاب‌های گوناگون خود، از تکنیک‌های مختلف و متناسب با متن بهره گرفته است. کودکان موجود در نقاشی‌های سنداک، با چهره‌های گرد و شیطنت‌آمیز خود پوزخند می‌زنند و گاه مانند بزرگ‌ترها لباس می‌پوشند و مانند گره‌اسبی جست‌وخیز می‌کنند. الهام سنداک از نقاشی‌های آبرنگی ویلیام بلیک، برای کتاب خود آن طرف، آن‌جا به خلق تصویرهایی دلنشین و خیال‌انگیز انجامیده است.

یکی از نخستین هدف‌های سنداک در تصویرگری یک متن، آن است که «تصویرها را چنان طبیعی به متن نزدیک کند و فضای متن چنان در تصویرها بازتاب یابد که گویی تصویر دیگری برای این متن نمی‌تواند وجود داشته باشد».

تصویرگری کتاب‌های جهندگان ماه، با تصویرهایی شاعرانه از یک شب مهتابی تابستان، با بهره‌گیری از رنگ‌های سبز و آبی انجام شده و احساس تنهایی، تخیل و کشمکش‌های دوران کودکی، در کتاب چرخ بر فراز مدرسه، نوشته میندرت دیویونگ، نویسنده کتاب لک‌لک‌ها بر بام، به زیبایی به نمایش گذاشته شده است. تصویرگری کتاب‌های با یک لنگه کفش چه می‌توانی بکنی؟ و چاله‌ای برای کندن، سرشار از طنزهای کودکانه است. تصویرگری کتاب‌های امیلی عزیز، خرس کوچولو، در آشپزخانه شبانه و ما همگی در زاغه هستیم، با جک و گای از دیگر آثار اوست.

موریس سنداک در سال ۱۹۷۰، جایزه بزرگ هانس کریستیان آندرسن را برای مجموعه آثارش دریافت کرد.

ادیانگ^{۲۵}

این هنرمند چینی، در آمریکا بزرگ شده و آثار زیبایی را با تکنیک‌های گوناگون و فرهنگ‌های مختلف تصویرگری کرده است. ادیانگ در تصویرگری قصه‌های مردم جهان، از ویژگی‌های بومی هر سرزمین به زیبایی بهره گرفته. تصویرگری او برای داستان ایرانی دختری که عاشق باد بود، سرشار از ویژگی‌های نقاشی و زندگی ایرانی است. در تصویرگری کتاب لون پویو، با بهره‌جویی از فرهنگ زادگاه خود، چین، به ترکیب‌بندی‌های درخشان و خلاقانه‌ای برمی‌خوریم. ساداکو کتاب دیگری است از سرزمین ژاپن که با ویژگی‌های واقع‌گرایانه و بهره‌گیری از فرهنگ آن‌جا تصویرگری شده است. در کتاب ترانه‌های ننه‌غازه نیز از گونه چینی آن در روایت قصه و تصویرها بهره گرفته شده است. استفاده از کاغذ و بُرش در تصویرگری کتاب امپراتور و بادبادک، نوشته جین بولن، دارای فرهنگ شرقی است. اسب گم شده، همسر آینده موش و ندهای قلب کتاب‌های دیگری هستند که توسط این تصویرگرها نقاشی شده‌اند. پاستل گچی، کلاژ، آکرلیک، کاغذ و بُرش و طراحی، روش‌های گوناگونی هستند که ادیانگ برای خلق آثارش از آن‌ها بهره گرفته است.

ادیانگ برای تصویرگری کتاب لون پویو، جایزه کالدکات را دریافت کرده و کاندیدای جایزه آندرسن بوده است.

لون پویو (شکل قرمزی به روایت چینی)
ادیانگ

چرا پشه‌ها در گوش آدم وزوز می‌کنند

کتاب ماه کودک و نوجوان
دی ۸۷

لئو و دایان دیلون^{۲۶}

این زوج هنری که در هنرستان نقاشی با یکدیگر آشنا شده بودند، از سال ۱۹۵۷ به بعد در تلاش‌های مشترک، آثار درخشان و فراوانی برای کودکان تصویرگری کرده‌اند؛ تلاش‌هایی که با تکنیک‌ها و خیال‌های گوناگونی همراه بوده است. کتاب چرا پشه‌ها در گوش آدم وزوز می‌کنند؟، داستانی آفریقایی است که تصویرگری آن، سبب دستیابی این دو هنرمند به جایزه کالدکات، در سال ۱۹۷۶ شد. تصویرهای توانمند این کتاب، به روش آبرنگ و پاستل گچی انجام شده و پُر از رنگ‌های ابری و الهام گرفته از نقاشی‌های آفریقایی است. بهره‌گیری از فرهنگ بومی ملت‌های گوناگون، الهام‌بخش تصویرهای این دو هنرمند است. در تصویرهای دلنشین کتاب مردمی که می‌توانستند پرواز کنند، با فرهنگ عامیانه سیاه‌پوستان، از رنگ‌های ابری سیاه و سفید استفاده شده و در کتاب

همتای باد، از پاستل گچی برای نشان دادن پسری که آرزوی پرواز در سر دارد، به شیوه‌ای زیبا و دلنشین بهره گرفته شده است. تصویرگری کتاب‌های دخترهای که تنها غازها را در خواب می‌دید و دیگر افسانه‌های قطب شمال، با تکنیک آکرلیک انجام شده و مانند دیگر آثار آنان پشتوانه‌ای پژوهشی برای نمایش چهره‌ها و شخصیت‌های بومی دارد. داستان لطیف عشق یک کودک خردسال به زنی سالمند، در کتاب جعبه‌ای به ارزش صد پنی، با رنگ‌های سیاه و قهوه‌ای و احساسی که گذشته‌ها را تداعی می‌کند، تصویر شده است. بهره‌گیری از چاپ دستی به شیوه چوب‌تراش نیز برخی دیگر از آثار این دو هنرمند را تشکیل می‌دهد.

سوزان جفرز^{۲۷}

تصویرهای واقع‌گرای این هنرمند برای کتاب برادر عقاب، خواهر آسمان (ترجمه شده به فارسی)، با استفاده از قلم و مداد رنگی دارای نشانه‌های بومی است که در آن‌ها زندگی و باورهای مردم سرخ‌پوست به نمایش گذاشته شده و فضایی دلنشین برای کودکان ایجاد کرده است. تصویرگری کتاب‌های ایستادن در برابر جنگل در یک شب برفی، نوشته رابرت فراست و سه شکارچی خوشگذران، از آثار زیبای این هنرمند است. تصویرگری سه شکارچی خوشگذران، مدال کالدکات و سیب طلایی براتیسلاوا را برای او به ارمغان آورد. تصویرهای تمام صفحه کتاب هیواواتا، اثر لانگ‌فلو، جزئیات دقیق و ساخت و سازی هنرمندانه دارد و رنگ سبز پاستل در بیشتر تصویرها هاله‌ای از رطوبت و آرامش بر آن‌ها نشانده است. کتاب‌های اگر آرزوها مثل اسب بودند و لوسی به خانه می‌آید، از دیگر آثار این هنرمند به شمار می‌رود. سوزان جفرز، در تصویرهای واقع‌گرا اما پُر راز و رمز، با بهره‌گیری از ویژگی‌های بافت و خط، واقعیت و طنز را در کنار یکدیگر به نمایش می‌گذارد. در تصویرگری کتاب قوهای وحشی، اثر آندرسن، جلوه‌گری هنرمندانه‌ای از به‌کارگیری خط‌های توانمند روبه‌رو می‌شویم. نمایش عناصر طبیعت در جلوه‌هایی از جنگل، تپه‌ها و دریای توفانی، با هاشورها و درخشش خورشید در میان درختان روبه‌روست. ایجاد کنتراستی دلنشین میان واقعیت و افسانه در میان رنگ‌های سبز، آبی و قهوه‌ای این کتاب به زیبایی نمایانده می‌شود.

برادر عقاب، خواهر آسمان
سوزان جفر

جری پینکنی^{۲۸}

تصویرگر و هنرشناس برجسته آمریکایی است و تصویرگر کتاب‌هایی چون ماجراهای عنکبوت، میراندی و برادر باد و جان هنری. او برای تصویرگری کتاب ماجراهای عنکبوت، مدال کالدکات را دریافت کرده است. نقاشی‌های پینکنی، با رنگ‌های ملایم اما درخشان و نقطه‌گذاری در نقاشی‌های آبرنگ و طراحی‌های مدادی همراه است. لکه‌گذاری‌های تکنیکی او، در تصویرهای کتاب میراندی و برادر باد، به طنز و فضای گرم داستان یاری رسانده است. او در این داستان، دختری را که آرزوی رقصیدن با باد را در سر می‌پروراند، به شکلی زیبا تصویر کرده است. چهره‌های آفریقایی و آمریکایی در داستان‌های عامیانه او، با شیوه‌ای روایتگر و زندگی‌بخش به تصویر کشیده شده است.

لئو لئونی^{۲۹}

تأثیرپذیری از نقاشی‌های پل‌کله، ماتیس و میرو در آثار لئو لئونی به ساده شدن کودکانه دیدن و به همه چیز اندیشیدن، تبدیل شده است. لئو لئونی فیلسوف خوش‌فکری است که اندیشه‌هایش را با متنوع‌ترین شکل و ساده‌ترین زبان برای کودکان بیان کرده است. بهره‌گیری از کلاژ که در آثار هنرمندان کویست نمودی زیبایی‌شناسانه یافت، از پایه‌ای‌ترین روش‌های پیدایش تصویر در آثار این هنرمند است. استفاده از کاغذ کادو، کاغذ دیواری، کاغذهای چاپی ژاپنی، کاغذهای مرمرین، خمیر نان، کاغذ برش، چاپ

میراندی و برادر باد
جری پینکنی

الکساندر و موش کوکی
لئو لئونوی

دستی با سبب‌زمینی، همراه با آبرنگ و ماژیک و پاستل، آمیزه‌ای از رنگ و فرم در آثار لئو لئونوی می‌آفریند که در عین سادگی پُر معناست؛ نمایشی کودکانه و متأثر از کوبیسم، در شکل دیداری و سوررئالیسم در آفرینش خیال. این ویژگی در کتاب‌هایی چون تکه کوچولو، بزرگ‌ترین خانه دنیا، در سال من قلوه‌سنگ‌های بسیاری است و گل‌های ماده، به زیبایی راه یافته است. توجه به کاشیکاری ایرانی و ترکی، مینیاتورهای هندی و مغولی و نقش‌های شبکه‌بندی شده بی‌زانس، نگاه تزئینی را به آثار او داده است؛ نگاهی که در کتاب تکه کوچولو، به مفهومی فلسفی بدل می‌شود و کودکان را با اندیشه‌های ساده، ولی ژرف تصویرگر آشنا می‌سازد. داستان‌های تصویری لئو لئونوی، توسط خود او نوشته و تصویرگری شده و هم‌چون شل سیلوراستاین، به انتقال اندیشه‌های او به کودکان از راه تصویر تبدیل شده است؛ پدیده‌ای که بیش از زیبایی‌شناسی در تصویر، برای او اهمیت یافته است. متن و تصویرگری نخستین کتاب لئو لئونوی، با عنوان آبی کوچولو، زرد کوچولو (۱۹۵۹)، هنوز هم یکی از آثار جا افتاده و کلاسیک ادبیات کودکان به شمار می‌رود. سوئی‌می، تیکو و پرنده‌های طلایی، ماهی است، فردریک، الکساندر و موش کوکی، تئودور و قارچ سخنگو و درخت الفبا همگی درختان پُر شاخ و برگ تصویر شده‌ای هستند که اندیشه‌های ساده و ژرف لئو لیونی را به کودکان جهان نشان می‌دهند. بسیاری از کتاب‌های لئو لئونوی، به زبان فارسی ترجمه شده و او چهره‌ای شناخته شده برای کودکان ایرانی است.

آلن سی^{۳۰}

درخت درناها / آلن سی

این هنرمند در ژاپن به دنیا آمد. در دوران نوجوانی به آمریکا مهاجرت کرد و در آن‌جا به کار عکاسی و تصویرگری روی آورد. آشنایی با عکاسی، در بسیاری از تصویرهای این هنرمند تأثیر ژرف بر جای گذاشته. در تصویرگری داستان سفر پدر بزرگ که در سال ۱۹۹۴، برنده جایزه کالدکات شد، سفر تاریخی پدر بزرگ خود به آمریکا و سپس بازگشتش به ژاپن و دل‌تنگی او را در هر بار مهاجرت به سرزمین تازه، در تصویرهایی حس‌پذیر و دل‌نشین نشان داده است. واقع‌گرایی این تصویرگر، با طراحی‌های قدرتمند و زبان تصویری درخشانی همراه است. او تضادهای فرهنگی میان مردم ژاپن، در تصویرهای کتاب پُرسی با خواب سه‌ساله، زیبایی‌های خاصی دارد. تصویرگری کتاب‌های لحاف چهل‌تکه (۱۹۸۵) و تخم‌مرغ‌های سخنگو (افسانه‌های عامیانه از آمریکای جنوبی - ۱۹۸۹) نیز گویای طراحی قدرتمند و واقع‌گرایی این تصویرگر است.

کریسون آلسبرگ^{۳۱}

جاروی بیوه زن
کریسون آلسبرگ

این تصویرگر در ایجاد فضای سوررئالیستی خلاقیت ویژه‌ای دارد. تصویرگری کتاب‌های جومانجی، اسرار هریس‌بوردیک، باغ عبدالقزازی و جاروی بیوه‌زن، از آثار این هنرمند است. تصویرهای کتاب اسرار هریس‌بوردیک، سرشار از پدیده واژگونگی و تعلیق در پیوند میان واقعیت و روایست. سایه‌ها و خط‌های به‌کار گرفته شده در کتاب باغ عبدالقزازی، نگاه بیننده را از مسیر تصویری به فضای خیالی و خواب‌گونه‌ای می‌کشاند که تضاد تیره و روشن، آن را وهم‌انگیز کرده است. در تصویرهای کتاب قطار سریع‌السير قطب (۱۹۸۵)، تصویر بابانوتل و ارابه‌اش در سفری دور و دراز بر فراز ساختمان‌های شب‌زده و برف‌آلود، پُر از سایه - روشن‌های خیال‌انگیزی است که نور پنجره‌ها و لکه‌های برف آن را روشن می‌کند و گرگی که در ژرفای جنگل زوزه می‌کشد، از میان دانه‌های ظریف برف، برای کودک خیال‌انگیز است. همین تضاد تیره - روشن، در کتاب کشتی توفان‌زده زفیر، حکایت از ابرهای انبوه و تاریک، امواج خروشان و آسمان هولناک می‌کند؛ تأثیری که به گونه‌ای مشوش در نقاشی‌های هنرمندانه ولاسکوئز، نقاش اسپانیایی، دیده می‌شود. تصویرگری کتاب‌های سنگ لعنتی، شیرین‌ترین انجیر و دریاچه قو از دیگر آثار این هنرمند است.

دیوید ویزنر^{۳۲}

این هنرمند، در تصویرگری کتاب‌های «بدون متن^{۳۳}»، مهارت ویژه‌ای دارد. ویزنر بازگویی روایت پنهان در آثارش را به عهده خوانندگانش می‌گذارد و به آن‌ها اجازه می‌دهد به برداشت‌های شخصی خود در خلق فضاهای تازه داستانی بپردازند. تصویرگری کتاب سه‌شنبه، فضاهایی خیال‌انگیز و رویایی دارد. ویزنر برای تصویرگری این کتاب، مدال کالدکات را از آن خود کرد.

حرکت‌آفرینی مسیر روایت داستان، از صفحه‌ای به صفحه دیگر، از ویژگی‌های تأثیربرانگیز تصویرهای کتاب فرود آزاد است. تبدیل تصویری به تصویر دیگر، هم‌چون حرکت‌های سینمایی، در محو شدن یک تصویر و پدیدار شدن تصویری دیگر، از پدیده‌های شیرین تصویرهای این کتاب است. تصویرگر با چیرگی رنگ‌های سبز و آبی در کتاب سه‌شنبه، حس طراوت را در کودک بیننده پدید می‌آورد.

فرود آزاد / دیوید ویزنر

شل سیلوراستاین^{۳۴}

سیلوراستاین، شاعر، موسیقی‌دان، تصویرگر و طنزپرداز آمریکایی، چهره‌ای شناخته شده برای کودکان و نوجوانان ایرانی است. طنز فلسفی و موشکافانه این تصویرگر، چنان حرارت، جنب‌وجوش و لبخندی دارد که به سادگی بزرگ‌ترها را در کنار کودکان و نوجوانان، به ورق زدن، دیدن و خواندن آثارش می‌کشاند.

متن و تصویر کتاب درخت بخشنده، زیبایی و کشش دلنشینی در روایت داستان دارد و نشان‌دهنده مفهوم و سادگی عناصر تصویری است. کتاب در جست‌وجوی قطعه گم‌شده نیز هم‌چون تکه کوچولوی لئو لئونی، به اندیشیدن و راه جستن خوانندگان می‌انجامد.

طنز نهفته در شعرها و تصویرهای این هنرمند، پیوندهای مفهومی ارزشمندی دارد. سادگی خطوط بدون رنگ، رو به اکسیرسیونسمی کودکانه، پُر از حرکت و مفهوم‌آفرین دارد. قلقلک دادن کودکان و نوجوانان با شعر و تصویر، هدف ارزشمند این تصویرگر است؛ به گونه‌ای که کم‌تر هنرمند دیگری را هم‌سنگ او می‌توان جست‌وجو کرد.

پیش‌ش عناصر تصویری در یکدیگر، در آثار سیلوراستاین، گاه چنان ماهرانه و معماگونه شکل می‌گیرد که جست‌وجو در لابه‌لای فضاهای تصویری، هر کودکی را به کنجکاوی و شادی برمی‌انگیزد و تصویرهای کتاب لافکادیو، شیری که جواب گلوله را با گلوله داد، چون دیگر آثار او مفهومی طنزآمیز دارد. تصویرگری و متن کتاب‌های آن‌جا که پیاده‌رو پایان می‌یابد، کسی به کرگدن ارزون نمی‌خواد؟ و یک زرافه و نصفی، از دیگر آثار این هنرمند است؛ آثاری که در طنزهای خطنی‌اش، اثری از سیاه-روشن و رنگ‌اندیشی نیست. مهم‌ترین ویژگی طراحی‌های سیلوراستاین، دگرگونی در چهره و حالت بدن در وضعیت‌های مختلف است. شکم‌های آویزان، دماغ‌های دراز و روحيات اخلاقی شخصیت‌های تصویری‌اش، کودکان و نوجوانان را با خود درگیر می‌کند.

بسیاری از آثار سیلوراستاین، از جمله کتاب‌های نام برده، به زبان فارسی ترجمه شده و کودکان، نوجوانان و بزرگسالان ایرانی به طنزهای خردورزانه این هنرمند دل سپرده‌اند.

درخت بخشنده / شل سیلوراستاین

آن‌جا که پیاده‌رو پایان می‌یابد

آلبین برونفسکی^{۳۵}

این تصویرگر اسلواکیایی، خالق تصویرهای شگرف در فضاهای سوررئالیستی و خیال‌انگیز است. درخت‌ها، کوه‌ها، ساختمان‌ها و امواج دریا در آثار این هنرمند تا ارتفاعی بالا قد می‌کشند و لابه‌لای آن‌ها، بادبان کشتی‌ها، ریشه‌های درختان، نوک صخره‌ها، اشباح خیالی و چهره‌های مقهور سر برمی‌آورند. خلق موجودات افسانه‌ای، دل‌مشغولی این تصویرگر است؛ موجوداتی که در سرزمین‌های جادو شده، لابه‌لای تصویر دست و پا می‌زنند و کودک را به سرزمین‌های دور افتاده و باور نکردنی می‌برند.

برونفسکی در تصویرگری کتاب دوسکینزاسلواک، شخصیت‌های افسانه‌ای کشور اسلواک را برای کودکان بازآفرینی می‌کند. تصاویر او در این کتاب و کتاب‌های دیگر،

«تعبیری خوش از داستان بی‌پایان روابط انسانی» به شمار می‌روند. او هم‌چنین بر این باور است که: «هزار توی دنیا و قلمرو احساس، همه این موضوع‌ها را در بر می‌گیرد.» آثار **برونفسکی** پیوند میان نقاشی حرفه‌ای به سبک سوررئالیسم و تصویرگری کتاب‌های کودک است.

دوسکینز اسلوواک
آلین برونفسکی

دوشان کالای^{۳۶}

دوشان کالای نامی آشنا برای تصویرگران ایرانی است. او در سال ۱۹۸۳، جایزه بزرگ بی‌ینال براتیسلاوا را برای تصویرگری کتاب آلیس در شگفت‌زار دریافت کرد و برای مجموعه آثارش در سال ۱۹۸۸، به جایزه جهانی هانس کریستیان آندرسن دست یافت. نقاشی، تصویرگری، انیمیشن و گرافیک دغدغه همیشگی **دوشان کالای** است. این هنرمند، تصویرگری آثار نویسندگان بزرگی چون **لویی کارول**، **والتر اسکات**، **شکسپیر**، **اسکار وایلد**، **گراهام گرین** و دیگران را پایه بیشتر کارهای خود قرار داده است. نگاه نیمه‌انتزاعی **دوشان کالای**، فضاها و تصویرهای تازه‌ای، به ویژه در کتاب آلیس در شگفت‌زار، برای کودکان پدید آورده است. گاه پدیده‌های تصویری او، با شلوغی در کنار یکدیگر به سر می‌برند؛ بی‌آن که هیچ کدام آن‌ها از چشم پنهان بمانند. شکل‌ها و رنگ‌های جادویی کلاسیک، در تصویرهای او کاملاً جلوه‌گر می‌شوند. خیال‌انگیزی و بیان حس‌های درونی در آثار این تصویرگر، تأثیر به‌سزایی بر آثار دیگر تصویرگران گذاشته است. تصویرگری کتاب‌های **دسامبر** و **دوستانش**، افسانه‌هایی از سرزمین انگلستان و ماهی‌تابه سحرآمیز، **توپ سحرآمیز** و **کنسرت حشرات**، از آثار دیگر **دوشان کالای** است.

آلیس در شگفت‌زار
دوشان کالای

آدولف بورن^{۳۷}

هنرمندی است نوگرا و جست‌وجوگر در هنر کهن چک و اسلوواکی، آمیختگی واقعیت و خیال، در ایجاد حرکت با دست‌یابی به طنز و کاریکاتور، پایه آثار این تصویرگر است. تصویرهای کارتونی این هنرمند را همه کودکان می‌پسندند و نگاه فلسفی‌اش را به رویدادهای مضحک و گاه تاریخی درک می‌کنند. توجه او به تصویرگری آثار نویسندگان بزرگ، هم چون **آنا تول فرانس**، **گوگول** و **ادگار آلن پو**، درون‌مایه‌هایی ژرف به تصویرهایش بخشیده است. تصویرسازی برای کتاب جنگ با سوسمارهای آبی، اثر **کارل چاپک**، از این جمله است. تصویرگری کتاب ماجراهای کاپیتان پراتلر، از دیگر آثار اوست که برای کودکان فراهم آورده.

علاوه **آدلف بورن** به حرکت‌نگاری در تصویر، او را با هنر سینما و پویانمایی (انیمیشن) پیوند داده است. او نزدیک به ۱۸۰ کتاب برای کودکان و بزرگسالان تصویرگری کرده است.

بوریس دیودوروف^{۳۸}

این تصویرگر روسی، از هنر نمایش به تصویرگری کتاب‌های کودکان روی آورد. تأثیر هنر تأثر در آثار تصویری‌اش، به صحنه‌سازی‌ها و فضا‌سازی‌های پُرکار و هوشمند در کتاب‌های کودکان انجامیده است. او تصویرگری کتاب ماجراهای شگفت‌انگیز نیلز هالگرسون با غازه‌های وحشی را با درون‌مایه‌های عشق به طبیعت و میهن، در داستانی پربانی به تصویر کشیده است.

آقای کلاغ
بوریس دیودوروف

لیزبت زورگر^{۳۹}

زورگر تصویرگر اتریشی است که بارها به موفقیت‌های درخشان در بی‌ینال براتیسلاوا و نمایشگاه بولونیا دست یافته و در سال ۱۹۹۰، برای مجموعه آثارش، جایزه جهانی هانس کریستیان آندرسن را دریافت کرده. نخستین کتاب این هنرمند، بچه غریبه نام دارد که در سال ۱۹۹۷ به چاپ رسید. او

در آغاز خلق تصویرهایش، به شدت زیر تأثیر آثار آرتور راکهام قرار داشت و تصویرگری داستان‌هایی از آندرسن، هم‌چون بند انگشتی (تاملینا)، بلبل، لباس جدید امپراتور و پسر شیطان را موضوع کار خود قرار داد. پرداخت زورگر به افسانه‌ها، اغلب به شیوه واقع‌گرایانه و خیال‌های غنی صورت گرفته؛ ویژگی‌ای که سبب می‌شود کودکان به افسانه‌ها به عنوان رویدادهای واقعی نگاه کنند و به باورپذیری دست یابند. در تصویری از کتاب شئل قرمزی، اثر برادران گریم که با استفاده از تکنیک آبرنگ و سبک واقع‌گرایی نقاشی شده، گرگ در حالتی انسانی، پشت صخره‌ها در انتظار شئل قرمزی است تا از میان مه بیرون آید.

در آثار زورگر، کارکرد رنگ‌ها اغلب بسیار ساده است، اما خطوط در نهایت توانمندی و ظرافت، بار حسی متن را به دوش می‌کشند و حالت‌ها و فیگورهای گویا و انسانی زیادی در آن‌ها دیده می‌شود. گرایش به انتزاع و شکستگی فرم و خطوط تصویری در آثار زورگر کم‌یاب است و دل سپردن به بیان واقعی در روایت‌های افسانه‌ای و داستان‌های کودکان، دغدغه همیشگی اوست. تصویرگری کتاب‌های هنسل و گرتل، جادوگر شهر زمرد و آلیس در شگفت‌زار، از دیگر آثار زورگر است.

تومی اونگر^{۴۰}

اونگر تصویرگری فرانسوی است و پرداختن به طنز ساده و بی‌حاشیه، روش اصلی تصویرگری او به شمار می‌رود. هر چند بسیاری از آثار این تصویرگر سیاه و سفید خلق شده، طنز قدرتمندش، برای کودکان خردسال هم دریافتنی است. در یکی از تصویرهای کاتاب بوس به مامان، نه!، گربه‌های تصویر شده در طراحی‌های طنزآمیزش، به روش انسان‌ها رفتار می‌کنند. در جاهایی از تصویر، گربه، موش را در چرخ گوشت انداخته است و پدر گربه، بچه‌اش را با عصا تنبیه می‌کند.

نگاه انتقادآمیز به زندگی شهری و ماشینیزم، درون‌مایه‌ای است که دل سپردن به طنز را در خود می‌پرورد. در کتاب حیوانات تومی اونگر، این هنرمند با طراحی‌های قلمی و کاربرد آبرنگ، طرح‌هایی ساده و واقع‌گرایانه از مگس، ملخ، سوسک و غاز را در پیوند میان طنز، خیال و واقعیت نشان داده است. در کتاب هیولاها آقای راسین، بار دیگر با تصویرهایی شلوغ از زندگی انسان، ماشین و زندگی شهری روبه‌رو می‌شویم که زبان طنز تصویری اونگر، آن‌ها را نقد می‌کند. ژان، پسرک ماه‌نشین، اثر دیگری از این هنرمند است که در آن کودکی که روی ماه زندگی می‌کند، حوصله‌اش سر رفته، هم‌چون شازده کوچولو، به کمک ستاره دنباله‌دار به زمین می‌آید و پس از دنبال کردن ماجراهایی، به کمک یک دانشمند به ماه برمی‌گردد. کارکرد طنز در طراحی انسان‌ها در این کتاب، با پرداختی ساده به عناصر تصویری و ایجاد بافت بر سطوح رنگی همراه است و بار دیگر همه چیز، حتی ماه، در شکل انسانی خود را نشان می‌دهد.

در کتاب سه راهزن، تصویرگر بدون به‌کارگیری خطوط محیطی و در زمینه سیاه و آبی، تصویرهایی شبیه کاغذ و بُرش ایجاد کرده و هم‌چنان به سادگی در طراحی توجه کرده است. غول رزالدا و فلیکس، از دیگر کتاب‌های این تصویرگر است. اونگر در سال ۱۹۹۸، برنده جایزه بزرگ آندرسن شد.

ژوزف ویلکون^{۴۱}

کاربرد رنگ‌های خیال‌انگیز، ملایم و ابری در تصویرهای ویلکون، فضایی آرامش‌بخش و رویایی برای کودکان فراهم می‌آورد. این تصویرگر لهستانی، در کتاب گربه آقای براون، با رنگ‌های ملایم خاکستری، سفید و رنگ‌های دیگر، زندگی گربه‌ای را در فضای شب‌زده به نمایش می‌گذارد. سادگی طراحی در این کتاب، به گونه‌ای است که نقاشی نوجوانان خامدست را تداعی می‌کند و در هر صفحه، رنگی به رنگ‌های دیگر برتری دارد.

در تصویرهای کتاب دلک گفت: نه!، بازیگر سیرک و الاغ همبازی او، از صاحب سیرک فرمان نمی‌برند و به همراه دیگر حیوانات از سیرک بیرون می‌آیند و عشق به داستان‌سرایی و

بنادانگشتی
لیزبت زورگر

هیولای آقای راسین
تومی اونگر

روی نرده‌ها
ژوزف ویلکن

قصه‌پردازی آن‌ها را از سرگردانی نجات می‌دهد. برتری رنگ‌مایه‌های قرمز و سیاه در سیرک، درون‌مایه داستان را دنبال می‌کند و مضحک بودن شکل الاغ و صاحب سیرک، بامزگی تلاش‌های دلنک را افزایش می‌دهد. استفاده از پاستل گچی و سادگی طراحی، احساس و عاطفه ژرفی را بر فضای تصویرها به وجود می‌آورد.

فرار حیوانات از باغ وحش، در کتاب حیوان‌ها آزادند، با زاویه دیدی ۴۵ درجه و از بالا به نمایش گذاشته شده و خطوط عمودی قفس‌ها، حس زندانی بودن آن‌ها را تقویت می‌کند. تکنیک پاستل گچی در این کتاب نیز پُر از حس و هیجان است. هفت سکه ماه، کشتی نوح و آدم‌برفی عزیز کجا می‌روی؟ نیز با رنگ‌های ملایم و حس‌برانگیز پاستل گچی تصویرگری شده است.

آثار سه‌بعدی این هنرمند، شامل مجسمه‌های چوبی، از ترکیب پدیده‌هایی چون ماهی و گرگ، ماهی و هواپیما و نیز ماهی با زره، کانگوروی فلوت‌زن، غازها، خفاش، دون کیشوت و پدیده‌های دیگری است که برای کودکان و نوجوانان، خلاقیت و خیال‌انگیزی بسیاری را به وجود می‌آورد.

میتسو ماساآنو^{۳۲}

آثار آنو، تصویرگر برجسته ژاپنی، سرشار از طنزی دلنشین است که به ویژگی آثار او تبدیل شده. عشق او به ریاضیات، در آثار او، به ویژه در کتاب واژگونه‌ها، به چشم می‌خورد. در این کتاب، غیرممکن‌های ریاضی در فضا، قوانین شناخته شده را آگاهانه به ریشخند می‌گیرد. این ویژگی به گونه‌ای دیگر در کتاب‌های دانه‌های جادویی آنو و بازی‌های ریاضی آنو، دستمایه تصویرهای او قرار می‌گیرد. ساخت و ساز توانمند آنو در این کتاب‌ها، با خطوطی گویا و پُرکشش همراه است و حذف متن و پرداختن به زبان تصویری، در بیشتر آثار او به یک ویژگی تبدیل شده است. در کتاب القای آنو و سفر آنو، معماری و هنر اروپایی مورد توجه قرار گرفته و بار دیگر با طنزهای تصویری در هم آمیخته است. طراحی قدرتمند و کاربرد اندک رنگ، ویژگی دیگر آثار این هنرمند است.

میتسو ماساآنو، در سال ۱۹۸۴، جایزه آندرسن را دریافت کرد.

یاسو سه‌گاوا^{۳۳}

سه‌گاوا، هنرمندی از شهر اوزاکای ژاپن است. علاقه او به تومارهای تصویری کهن، راهیابی او را به دریافت ویژگی‌های بومی هنر ژاپن در تصویرگری، امکان‌پذیر ساخته است. تکنیک بسیار پیچیده آثار او، ترکیبی است از حرکت شتاب، خطاهای نرم و منحنی و ریزپرداخت‌های رنگی؛ ویژگی‌ای که در آثار نقاشی او روی پارچه، وسایل کار، پرنده‌های کوچک، حشرات و آثار دیگر او دیده می‌شود. دیدگاه طنزآمیز سه‌گاوا، هم‌چون آثار میتسو ماساآنو، روشی برای دغدغه‌های تصویری او به شمار می‌رود و بازآفرینی طنز موجود در تومارهای تصویری در سده‌های میانه ژاپن را تداعی می‌کند.

جادوگران، جن و پری، شخصیت‌های اسطوره‌ای و قهرمانان افسانه‌ای، از درونه تومارهای کهن هنر ژاپن به درآمده و در آثار این هنرمند، به شیوه‌ای نو جلوه‌گر شده‌اند. باورهای کهن مردم ژاپن، در نقاشی‌های سه‌گاوا، رنگ و بویی نو در برابر چشمان کودکان جهان پدیدار می‌کند.

کاربرد رنگ‌های کانی، هم‌چون لاجورد، گل‌آخرا و زنگار، بسیار در آثار او دیده می‌شود و به شیوه خاص خود او در تصویرها راه می‌یابد. تصویرگری کتاب تارو و تیراندازی بامبو، جایزه بزرگ براتیسلاوا را برای این تصویرگر به ارمغان آورد. فراهم‌سازی تصویرهای این کتاب، به روش چاپ سنگی و با ویژگی کمیک و اکسپرسیونیسم، به صورت سیاه و سفید انجام شده است. او در تصویرگری کتاب‌های فرآورده‌های گوناگون از کاه و باد زمستانی (۱۹۷۲)، از ویژگی چاپ دستی با چوب‌تراش بهره گرفته که با خطاهای تو در تو و ظریف و رنگ‌های شگفت‌آور دوران کهن همراه است. پیچیدگی در آثار سه‌گاوا، به تدریج بیشتر شده است و

شمارش آنو
میتسو ماساآنو

تارو و تیرانداز بامبو
یاسو سه‌گاوا

توجه به چاپ سنگی و نگارگری (مینیاتور) در آثار پسین او، جایگاه ویژه‌ای دارد. تصویرگری کتاب‌های با هم، کلاه حصیری، شانکان، مونگاکو و اشعار کودکانه ژاپنی درباره حشرات، از دیگر کتاب‌های تصویرگری شده توسط این هنرمند است.

سوئی کی چی آکابا^{۴۴}

حضور طبیعت، شعر و نقاشی سنتی ژاپن، از ویژگی‌های آشکار آثار این هنرمند است. سفیدخوانی، حذف جزئیات و محو تدریجی سطوح تصویری، ویژگی کهن نقاشی ژاپنی است که در آثار آکابا جا گرفته و مفهوم هستی شناختی جهان کهن ژاپن را در باورهای قدیمی نشان داده است. او برای خلق تصویرهایش نیز از کاغذ و مرکب ژاپنی استفاده کرده و هم‌چون نقاشی‌های کهن ژاپن، سایه-روشن‌هایی ملایم و نرم با استفاده از جوهر رنگی خلق کرده است. کاغذ، قلم‌مو و مرکب، سه عنصر پیوسته هنر ژاپن، در آثار این هنرمند جلوه خاصی یافته و به عناصری اساسی تبدیل شده است. در تصویرگری کتاب‌های کازاجیر و همسر گردن‌دراز، این ویژگی کاملاً به چشم می‌خورد. تصویرهای کتاب همسر کشاورزی که هیچ‌وقت غذا نمی‌خورد، آوازهای کودکان و سوهو و اسب سفید، پُر است از نشانه‌های گنجانده شده در نقاشی‌های توماری، هنر نقاشی و رقص‌های سنتی ژاپن.

گنجشک زبان بریده
سوئی کی چی آکابا

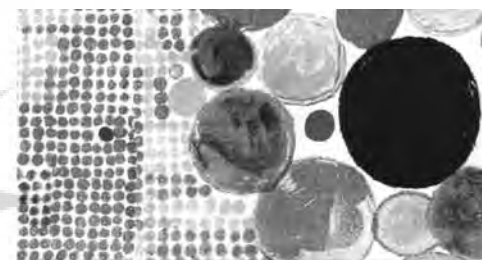

وارژا لاواته^{۴۵}

لاواته، تصویرگر سویسی، زبان نوینی در تصویرگری ساده، اما خلاق کتاب‌های کودک پدید آورده است. گرایش به نشانه‌شناسی و سمبولیسم کودکانه، در آثار این هنرمند، به خلق علائم و کدهای بصری ویژه‌ای انجامیده که بار روایتی داستان‌ها را به گونه‌ای خاص دنبال می‌کند؛ تصویرهایی با ترکیب‌بندی‌های زیبا و بدون متن.

لاواته در پنجاه سالگی، با دیدن علائم راهنمایی و رانندگی، به این فکر دست یافت که زبانی نو را در تصویرگری پایه‌گذاری کند. در پی این اندیشه، او تصویرسازی از راه کدگذاری (پیکتوگرام) را آغاز کرد. به نظر لاواته، زبان تصویری در کتاب باعث از بین رفتن خیال‌انگیزی در کودکان می‌شود و بنابراین، نمی‌توان برای افسانه‌ها نقاشی کشید. شخصیت‌ها باید به صورت نشانه، کد و علامت، باقی بمانند تا موجب حذف خلاقیت کودکان در تخیل نشوند. در عوض، نماد تصویری می‌تواند خیال کودک را شکوفا سازد.

لاواته، اندیشه‌های تصویری خود را در کتاب‌های کدگذاری شده‌ای چون شنل قرمزی، ویلهلم‌تل، آواز توردیدی و سیندرلا به نمایش گذاشته است. کتاب ویلهلم‌تل به روایت لاواته، کتابی تاشو (آکوردئونی) است که در هر صفحه، یک تصویر مستقل آورده شده و با ترکیب‌بندی صفحه‌های دیگر همخوان است. او در کتاب کلاه قرمزی، از دایره‌های قرمز برای نشان دادن کلاه قرمزی، دایره‌های سیاه برای گرگ، دایره‌های زرد برای مادر، دایره‌های آبی برای مادر بزرگ، دایره‌های قهوه‌ای برای شکارچی و دایره‌های سبز برای جنگل و مستطیل قهوه‌ای برای خانه بهره گرفته است. او در هنگام برخورد کلاه قرمزی و گرگ، شکل‌های هندسی و رنگی خود را بزرگ کشیده تا خواننده را از رویداد بحران در داستان آگاه کند. در برگ‌های نخستین کتاب، لاواته نشانه‌ها را فهرست‌وار معرفی کرده و سپس داستان را بر اساس این کدها شرح داده است. داستان‌های تصویری و بدون متن لاواته، به همه زبان‌ها قابل فهم و خوانش است.

استفاده از شکل‌های هندسی گاه برجسته،
ویژگی آثار لاواته به‌شمار می‌رود.

تاتیانا ماورینا^{۴۶}

تصویرگر روسی و برنده جایزه آندرسن در سال ۱۹۷۶ است. ماورینا زنی اهل ولگا در نووگراد بود؛ شهری پُر از افسانه‌های عامیانه. او در سال‌های پُر تنش پس از انقلاب، به هیجان‌های حسی خود پاسخ گفت و به جست‌وجوی افسانه‌ها، از این سو به آن سو سفر کرد و سال‌ها بعد از راه تصویرگری کتاب‌های کودکان، حس‌های تصویری خود را به کودکان نشان داد. طراحی‌های نخستین او، سرشار از چشم‌اندازهای طبیعت و معماری خانه‌های دور و نزدیک است.

قصه‌های پوشکین
تانایانا ماورینا

در تصویرهای کهن‌الگو و نایف **ماورینا**، پژواک فرهنگ دیرسال مردم روسیه، به زبان تصویر شنیده می‌شود. اسباب‌بازی‌های قدیمی، چاپ دستی با چوب‌تراش و نمادهای مینیاتوری، همگی در تصویرهایش گرد می‌آیند و با رنگ‌های زلال قرمز، سبز، آبی و زرد و خطوط نرم و پیچاپیچ که در هنرهای کهن سرزمین او رواج داشت، جلوه‌گر می‌شوند.

تصویرهای غنی **ماورینا**، از قصه‌های پوشکین، تصویرهایی شناخته شده است. او در کتاب‌های حیوانات افسانه‌ای، روسلان و لودمیلا، آرزوی کلنگ و کُره اسب، شخصیت‌های تصویری‌اش را از لابه‌لای گل‌ها و گیاهان بیرون می‌کشند و به زبان گرم و طنزآمیز نشان می‌دهد. کتاب الف، ب، پ او پُر از همین نشانه‌هاست.

«همه آن‌چه در عمرم دیده‌ام، از تصویرهایم بیرون می‌آیند؛ آن‌چه در سفرهایم و سرگردانی‌هایم گرد آورده‌ام، آن‌چه خوانده‌ام و آن‌چه ترجمه کرده‌ام.»

کوانتین بلیک^{۴۷}

تصویرگر انگلیسی که سادگی و طنز را با خطوط سریع و رنگ‌های گذرا، در تصویرهایی درخشان و استادانه به نمایش درآورده است. بلیک ۱۶ ساله بود که طراحی‌های استادانه‌اش، در مجله «پانچ» به چاپ رسید. نخستین کتاب تصویری‌اش پاتریک نام دارد که در سال ۱۹۶۸ تصویرگری شده است.

بلیک نزدیک به ۲۰۰ کتاب از آثار **لوییس کارول**، **رودیارد کیپلینگ**، **سیلویا پلات**، **رولد دال** و آثار خودش را به تصویر کشیده است. آثار او پُر از لبخند و هیجان است که از لابه‌لای خطوط پُر تحرک، گویا و شتابزده بیرون می‌زند. شخصیت‌های تصویری‌اش پُر نشاط و پُر شیطنت‌اند و رنگ‌های ابری و شفاف آبرنگ، محدوده‌های خطی را پوشانده است.

در آثار بلیک، همه چیز در حال گریز و حرکت‌آفرینی است و ثباتی در کار نیست؛ نه در رنگ، نه در خط و نه در فرم. کودکان هیجان‌زده، سگ‌های کوچک دونده، کالسکه‌ها و درختان همه در حال دویدن و رشد کردن هیجان‌زده، سگ‌های کوچک دونده، کالسکه‌ها و درختان همه در حال دویدن و رشد کردن‌اند. بلیک تصویرگری است که کم‌تر دگرگونی تکنیکی را در آثارش راه داده و با روندی همسان، از ابتدا تا انتهای تصویرهایش پیش رفته و همان را به تکامل رسانده است. او بر این باور است که: «همیشه باید طراحی کنیم. این تنها راهی است که به شکوفایی دست می‌یابیم. گرچه تکنیک‌های گوناگونی می‌دانید، به کار بستن آن‌ها کلید دریافتن است. به آثار هنرمندان بزرگ نگاه کنید، اما چندان زیر تأثیر آن‌ها نباشید. طراحی کنید و سرانجام آن‌چه را که می‌خواهید، در دست بگیرید.»^{۴۸}

در تصویرگری کتاب‌های همه با هم، آقای ماگنولیا، دلفک، کشتی سبز، زاگارو و دیگر آثار بلیک، طنز، سادگی و تحرک را می‌توان به فراوانی دید. بلیک در سال ۲۰۰۲، جایزه بزرگ آندرسن را دریافت کرد.

آنتونی براون^{۴۹}

براون در سال ۱۹۴۶، در انگلستان زاده شد. این تصویرگر را به دلیل علاقه فراوانش به شخصیت گوریل در تصویرها می‌شناسیم. گوریل‌ها مخلوقاتی پُر هیبت، قدرتمند و توانا هستند؛ گرم، حساس و مهربان. **براون** گوریل‌ها را در داستان‌هایش با بچه‌ها آشتی داده است. او در مجموعه کتاب‌های ویلی، شخصیت گوریلی را به نمایش می‌گذارد که ویژگی‌های خود را پذیرفته، می‌آموزد چگونه شجاعت آن را پیدا کند که محدودیت‌ها را پس بزند؛ کارهایی که باور به توانستن آن‌ها در او نبوده است. در کتاب گوریل، گوریل عروسکی را در روباهای دخترکی زنده می‌کند و به دوستی و علاقه فراوان با یکدیگر می‌کشاند؛ چیزی که دخترک دوست می‌داشت آن‌ها را در رفتار با پدرش باز یابد.

پیام‌های **براون** جدی و موشکافانه است؛ ارتباط انسانی و وقت صرف کردن به خاطر یکدیگر، همراه با لذت بازی و دوستی. آثار او نشان می‌دهد که کودکان، زمانی که بزرگسالان فراموش می‌کنند برای‌شان ارزش قائل شوند، تا چه اندازه تنها و ظریف‌اند. آثار **براون** برای فرو نشاندن دشواری‌های کودکان نیست، بلکه برعکس، دست‌یابی به توانایی و خیال است.

ماشین پرنده
کوانتین بلیک

آثار تصویری براون، به شیوه سوررئالیسم بیان شده و بسیار تأثیر گرفته از آثار رنه ماگریت است. این ویژگی در کتاب ویلی رویارداز و تار دیگرش دریافت می‌شود. براون چشم‌اندازهای گوناگونی از اشیاء و حیوانات می‌دهد و گاه واقعیت‌ها را واژگونه می‌کند تا معنای تازه‌ای بیافریند. گرایش به جهان رویه در تصویرگری کتاب آلیس در شگفت‌زار، بخشی از تعلق‌های خیال‌پردازانه اوست.

آثار براون کوتاه و ساده‌اند؛ با رنگ‌هایی روشن و جهانی درونی با دنیای رازها و رمزهای سرگیجه‌آور. او در کتاب تونل از میانی تونلی تاریک، سفری برای قهرمانان درگیر قصه‌اش فراهم می‌آورد که سرشار از خیال و راز است. صداهایی در پارک، داستانی خیال‌انگیز از دو خانواده در حال قدم زدن در پارک است. دلبستگی براون به سوررئالیسم، در اندیشه‌ها و تکنیک‌های او در کتاب‌های دگرگونیها و آلیس در شگفت‌زار، به فراوانی دیده می‌شود.

آنتونی براون، در سال ۲۰۰۰، برنده جایزه جهانی آندرسن شد.

گوریل
آنتونی براون

کەوتە پاکوفسکا^{۵۰}

آثار این تصویرگر چک، دارای سادگی، انتزاع و خیال فراوان و تأثیر گرفته از آثار کاندینسکی، میرو، کله و پیکاسوست. هر تکه کاغذ و هر خط ساده‌ای در کتاب‌های او، به واژه‌ها و تصویرهای درخشان و کودکانه تبدیل می‌شود. آثار پاکوفسکا به حرکت‌های دینامیکی مدرن می‌انجامد و در کتاب‌های یک، پنج و بسیار و سبز، قرمز، همه چیز، کودکان را با تجربه‌های فردی‌شان درگیر می‌کند؛ آثاری که به نمایش هوشیاری و خلاقیت پاکوفسکا در بازی با فرم، رنگ، فضا و خط تبدیل می‌شود.

در تصویرهای سرگرم‌کننده این هنرمند، فرم‌های مشخص بارها و بارها تغییر شکل می‌دهند و اغلب با بهره‌گیری از کلاژ، نقشی سمبلیک پدید می‌آورند. پنجره‌ها، چشم‌ها، کفش‌ها، گربه‌ها، دلقک‌ها و قطعات موسیقی در مجموعه آثار او، به شکل‌های گوناگون درمی‌آیند و در همه تصویرها سرک می‌کشند.

این تصویرگر، بیش از ۶۰ کتاب برای کودکان تصویرگری کرده و به آثاری از برادران گریم، آندرسن و میشل‌انده توجه نشان داده است. آثار این هنرمند، در کشورهای بسیار به نمایش گذاشته شده است.

«طراحی وانمودسازی نیست؛ احساس و اندیشه ما را بازگو می‌کند. تلاش‌های من بر این است که از حداکثر کنتراست‌ها استفاده کنم. رنگ سبز سرزنده است و قرمز شادی‌آفرین و سیاه که همه رنگ‌ها را در آغوش گرفته و سفید به عنوان رنگ خالص. رنگ‌ها در کنار هم پدیدار می‌شوند. این هم‌کناری به دلیل ارتباط، نسبت، ریتم (ضربانگ)، اندازه، مقدار و جایگاه‌شان شکل می‌گیرد؛ هم‌چون موسیقی. در موسیقی هر صدایی به تنهایی زیباست و در ترکیب‌های چندگانه به بُعد هارمونی، ستفونی و اپرا دست می‌یابیم. کتاب‌ها نیز برای کودکان چنین‌اند.»^{۵۱}

تصویرگری کتاب‌های بازی در نیمه‌شب، الفبا، سبز، قرمز، همه چیز و افسانه‌های برادران گریم، از آثار این تصویرگر است.

پاکوفسکا، در سال ۱۹۹۲، به جایزه آندرسن دست یافت.

یک، پنج، بسیار
کەوتە پاکوفسکا

رابرت اینگین^{۵۲}

اینگین، تصویرگر استرالیایی، دیوارهای زیادی را در استرالیا نقاشی کرده و سال‌ها در مکزیک و پرو، به طراحی صنعتی و علمی سرگرم بوده است. اینگین را باید تصویرگر تاریخ جهان نامگذاری کرد؛ چرا که هیچ تصویرگری به اندازه او، در پرداختن واقع‌گرایانه به رویدادهای تاریخی و پیشرفت‌های صنعتی توجه نشان نداده و مانند او، در جهان کودکان و نوجوانان علاقه‌مند به گذشته، تأثیرگذار نبوده است.

اینگین از سال ۱۹۷۴، کار برای کودکان را از تصویرگری کتاب پسر توفان آغاز کرد. طراحی‌های واقع‌گرای او، به طبیعت و واقعیت پدیده‌ها بسیار نزدیک است و توجه او به تاریخ اجتماعی و تکنولوژی جهان، به خلق تصویرهایی پرکار و شکوهمند انجامیده است. کتاب‌های تصویر شده او در زمینه دانش اجتماعی، با عنوان‌های فرهنگ‌نامه‌های رویدادهای جهان، چیزهایی که هرگز نبوده‌اند و اندیشه‌هایی که جهان را تغییر دادند، از جمله آثار پژوهشی او در این زمینه است. در تصویرهای این

زندگی، آغاز، پایان
رابرت اینگین

کتاب‌ها، اینگین هنر نقاشی نوکلاسیک را با تصویرگری درمی‌آمیزد و آن چنان به طراحی، فضا سازی و رنگ‌آمیزی ارزش می‌دهد که کودکان ساعت‌ها به مطالعه تصویری و پُر تحرک زندگی مهاجران، ماجراجویی سرداران و تاریخ علم می‌پردازند. هم‌کناری تصویرها به شیوه پوستره‌های سینمایی، در ابعاد کوچک و بزرگ و آمیخته در هم شکل گرفته است؛ به طوری که در یکی از تصویرهایش، مردمان عادی روی دست‌های گره شده و تنومند مارتین لوتر در حال عبورند. تصویرگری کتاب‌های جهان برای کیست؟ خرس تنبل، دوران صلح، زندگی، آغاز، پایان و رویپرداز از دیگر آثار این هنرمند است. هر چند تکنیک‌های اینگین در تصویرگری گوناگون است، روش‌های او در پرداخت به تصویر همسان؛ احساسی مطمئن از زرفانگاری (پرسپکتیو)، ترکیب‌بندی و تأکید روی سایه-روشن، همان ویژگی‌های نقاشی کلاسیک نو که در آثار او به کار گرفته شده.

تصویرگری در جهان امروز

هنر تصویرگری، به عنوان فرایند جدی در زندگی کودکان که بخش گسترده‌ای از جامعه امروز جهانی را تشکیل می‌دهند، تاریخی نزدیک به دو سده را پشت سر گذاشته و امروزه طیف وسیعی از هنرمندان زندگی خود را وقف آن کرده‌اند. اهدای جوایز بزرگ و ارزنده به تصویرگران و برپایی نمایشگاه‌ها و بی‌ینال‌هایی چون بولونیا، براتیسلاوا و نوما و اعطای جوایزی چون هانس کریستیان آندرسن، کالدکات و ازراچک کیتس، نشانگر اهمیت ویژه‌ای است که فرهنگ و تمدن امروز، به تصویرگران کتاب‌های کودک می‌دهد.

جلوه‌های هنر نقاشی در تصویرگری کتاب‌های کودکان، زیبایی‌شناسی و ارزش‌های هنری والایی دارد. بازتاب فرهنگ کهن کشورهای اروپای شرقی، در آیین‌ها و باورهای تصویری با نقش‌مایه‌های کهن، رنگ و جلوه خاص خود را دارد. پیوند زندگی کودک و کتاب در آثار تصویرگران جهان، به ویژه در کشورهای انگلیسی‌زبان، از پیشرفت‌های شگرفی در زمینه تولید کتاب و کیفیت چاپ برخوردار است. تصویرگران ژاپنی، افسانه‌های جادویی روزگاران کهن را در تصویرهایی برگرفته از تومارهای روایی گذشته به تصویر می‌کشند؛ هنرمندان اروپایی همانند بسیاری از تصویرگران کشورهای پیشرفته، به آرامی کودکان و چالش‌های موجود در زندگی جامعه ماشینی و صنعتی امروز می‌اندیشند؛ تصویرگران ایرانی، جدا از تأثیرهای اندک در پرداختن به نگارگری و هنر کهن، نمایش انتزاع و تخیل را در هر گونه‌های فراوان انتخاب کرده‌اند و ناشران عرب، هم‌چنان بخش وسیعی از آثار کارتونی را دست‌مایه تولید تصویرهای امروز در کتاب‌های خود قرار داده‌اند. با وجود این تأثیرپذیری تصویرگران سراسر جهان از آثار یکدیگر، به گونه‌ای است که حد و مرز نمی‌شناسد و شباهت‌های موجود در میان آثار آنان هر روز بیشتر می‌شود.

هر چند هنر نقاشی امروز به انتزاع توجه خاص نشان می‌دهد، تصویرگری در جهان امروز هنوز از گونه‌های همزمان واقع‌گرایی و آبستره، هم‌سنگ متن‌های ادبی به چاپ رسیده، برخوردار است و هر روز به شکوفایی تازه‌ای دست می‌یابد و این روندی است که به نظر می‌آید هنر نقاشی دوران پسامدرن، فاقد چنین تحرک و جنب‌وجوشی باشد. با این همه گسترش، امکان گفت‌وگو درباره همه تصویرگران برجسته جهان امروز امکان‌پذیر نیست؛ به ویژه در شرایطی که در هر دوره از بی‌ینال‌ها و نمایشگاه‌ها، به آثار جدید و نو برمی‌خوریم و نیاز به بررسی‌های تازه، روندی است پایان‌ناپذیر.

در بررسی تصویرگری جهان، جا دارد از **بناتریکس پاتر**^{۳۳}، خالق داستان‌های تصویری پیترو و خرگوش نامی برده شود و پدیده تصویری لباس پوشیدن جانوران و سر زدن رفتارهای آدمی در آنان بررسی شود. **رابرت مک‌کلوسکی**^{۳۴} را به خاطر بیاوریم که دو بار مدال کالدکات را برای تصویرهای استادانه‌اش در کتاب‌های راهی برای بچهارده‌ها بسازیم. زمان سرگردانی و آثار دیگرش دریافت کرده است. **یوری شوله‌ویتس**^{۳۵} تصویرگر دیگری است که با آب مرکب‌هایش داستان‌هایی چون دنیای ماکسمیلیان را به زیبایی تصویر کرده است. نام **جان برنینگهام**^{۳۶} را با تصویرگری کتاب‌هایی چون الف، ب، پ، جان برنینگهام و هم‌چون کودک، خرگوش، مدرسه و برف بسپاریم. **تریناشارت هایمن**^{۳۷}، تصویرگر کتاب‌های خوشی برای جهان: افسانه‌های کریسمس و ژرژ مقدس و ازدها نیز تصویرگری فراموش‌نشده‌ای است. **رزماری ولز**^{۳۸} را با تصویرگری کتاب‌های بنجامین و تولیپ و

هنر تصویرگری،
به عنوان فرایند جدی
در زندگی کودکان که
بخش گسترده‌ای از
جامعه امروز جهانی را
تشکیل می‌دهند،
تاریخی نزدیک به
دو سده را پشت سر گذاشته و
امروزه طیف وسیعی از
هنرمندان زندگی خود را
وقف آن کرده‌اند

هر چند هنر نقاشی امروز
به انتزاع توجه خاص
نشان می‌دهد،
تصویرگری در جهان امروز
هنوز از گونه‌های همزمان
واقع‌گرایی و آبستره،
هم‌سنگ متن‌های ادبی
به چاپ رسیده،
برخوردار است و
هر روز به شکوفایی تازه‌ای
دست می‌یابد و این
روندی است که
به نظر می‌آید
هنر نقاشی دوران پسامدرن،
فاقد چنین تحرک و
جنب‌وجوشی
باشد

نخستین کلمه ماکس می‌شناسیم. پل. ا. زلینسکی^{۵۹} نیز تصویرگر هنرمند کتاب‌های هنسل و گرتل و رامپل استیل‌تاسکن است که نگاهی کهن با ویژگی‌های سایه-روشن در نقاشی بارنگ روغن دارد. جردالد مک‌درموت^{۶۰}، جان استپ‌تو^{۶۱}، دیوید ویزینوزکی^{۶۲} و تامی دوپائولا^{۶۳} دیگر تصویرگران برجسته آمریکایی و همچنین تصویرگران برجسته دیگری همچون فوتنی استفانیدی، تصویرگر یونانی، آلوئیس کاریجیت^{۶۴}، تصویرگر سویسی و برنده جایزه آندرسن سال ۱۹۶۶، برونو موناری^{۶۵}، تصویرگر ایتالیایی، ییری ترینکا^{۶۶}، تصویرگر چک و اسلوواکیایی برنده جایزه آندرسن ۱۹۶۸، ایبا اسپانگ^{۶۷}، آلسن^{۶۸} و سونداتو^{۶۹}، تصویرگران دانمارکی و برندگان جایزه آندرسن سال‌های ۱۹۷۲ و ۱۹۷۸، زیبگنیو ریچلیکی^{۷۰}، تصویرگر لهستانی برنده جایزه آندرسن سال ۱۹۸۲، یورگ مولر^{۷۱}، تصویرگر سویسی و برنده جایزه آندرسن سال ۱۹۹۴، کلاوس انزیکت^{۷۲}، تصویرگر آلمانی و برنده جایزه آندرسن سال ۱۹۹۶ و ماکس ولتوس^{۷۳}، تصویرگر هلندی و برنده جایزه آندرسن سال ۲۰۰۴ را می‌تواند به یاد آورد.

منابع:

1. The Hans Chritian Andersen Awards, (1956-2002)T IBBY, 2002, Denmark.
2. Children and Books, zuna zutherland and the others, The University of Shi-cago, Longman, 1007. USA (Ninth Edition).
3. Children's Literature (An Illustrated History), Edited by: Peter Hunt, Oxford University Press, 1995.
۴. شناخت ادبیات کودکان: گونه‌ها و کاربردها (از روزن چشم کودک) - جلد ۱، نوشته دوناورتون، ترجمه منصوره راعی (و دیگران)، تهران: نشر قلمرو ۱۳۸۲.
۵. مجموعه مجلات رویش، نشریه نمایشگاه تصویرگران در دوره‌های گوناگون
۶. نشریات کتاب ماه کودک و نوجوان
۷. کتاب‌های چاپ شده برای کودکان (منابع کتابخانه‌ای)

پی‌نوشت:

1- Orbis Pictus	Rackham	39- Lisbeth	54- Robert
2- Johann Amos Comenius	21- Wanda Gag	Zwenger	McCloskey
3- William Caxton	22- Ezra Jack Keats	40- Tomie ungerer	55- Uri Shulevitz
4- Horn books	23- Barbara Cooney	41- Josef wilkan	56- John Berningham
5- Thomas Bewick	24- Maurice Sendak	Anno	57- Trina schart Hyman
6- William Blake	25- Ed young	43- Yasuo segawa	58- Rosemary Wells
7- Songs of Innocence	26- Leo and Diane Dillion	44- Suekichi Akaba	59- Paul O. Zelinsky
8- George Cruickshnak	27- Susan Jefferes	45- Warja Lavater	60- Gerald McDermott
9- Arthur Hughes	28- Jerry Pinkney	46- Tatjana Mawrina	61- John Steptoe
10- Arthur Frost	29- Leo Lionni	47- Quentin Blake	62- David Wisniewski
11- Howard Pyle	30- Allen Say	48- The Hans Christian Andersen Awards	63- Tomie DePaola
12- Leslie Brooke	31- Chris van allsburg	(1956-2002)T IBBY, 2002,	64- Alois carigiet
13- William Mulready	32- David Wiesner	Denmark, Page 109.	65- Boron Monary
14- Sir John Tenniel	33- Wordless Books	49- Anthony Browne	66- Jiri Trnka
15- Walter Crane	34- Shel silverstein	50- Kveta Pacovska	67- Ib Spang olsen
16- Toy-Books	35- Albin Bronovski	51- Robert Ingpen	68- Svend Otto Rychlicki
17- Kate Greenaway	36- Dusan Kallay	52- Beatrix Potter	69- Zbigniew Jorg Muller
18- Randolph Caldecotte	37- Adolf Born		70- Klaus Ensikat
19- Arthur frost	38- Boris Dio		71- Max Welthous
20- Arthur	Dorov		

۵۱ - منبع ۴۸، ص ۸۹